

1. Czym jest przewlekła choroba nerek?

Przewlekła choroba nerek (PChN) to utrzymujące się ponad 3 miesiące nieprawidłowości w budowie lub czynności nerek. Wśród jej przyczyn można wymienić m.in. cukrzycę, nadciśnienie tętnicze i otyłość.

Objawy

Przez długi czas PChN przebiega bezobjawowo. Mogą pojawić się zmiany w badaniu ogólnym moczu, takie jak białkomocz lub krwinkomocz. Inne objawy są niecharakterystyczne i występują w zaawansowanym stadium: anemia, osłabienie, chudnięcie, obrzęki, świąd, czy zaburzenia oddawania moczu. W końcowym stadium choroby konieczna jest dializa lub przeszczep nerki.

Ukryta choroba

Ponieważ PChN przez wiele lat przebiega bezobjawowo, trudno ustalić, ile osób choruje, a dane są niedoszacowane. Szacuje się, że w naszym kraju ponad 4 mln osób ma przewlekłą chorobę nerek. Czyni to z PChN jedną z najbardziej rozpowszechnionych chorób przewlekłych w Polsce, szczególnie wśród osób starszych.

2. Dlaczego szczepienia są tak ważne u osób z przewlekłą chorobą nerek?

PChN powoduje obniżenie odporności. Osoby chore są bardziej narażone na zakażenia oraz pobyty w szpitalu. Wśród pacjentów dializowanych infekcje stanowią drugą - po chorobach układu krążenia - najczęstszą przyczynę śmierci. Dlatego warto korzystać z ochrony przed zakażeniami, jaką dają szczepienia.

Uwaga - pogorszenie funkcji nerek nie jest przeciwwskazaniem do szczepień - niektóre szczepienia są wręcz obowiązkowe (np. przeciw WZW typu B), a wiele jest zalecanych.

3. Jakie szczepienia są szczególnie ważne dla osób z przewlekłą chorobą nerek?

Pacjenci z PChN powinni szczepić się zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi m. in. w Programie Szczepień Ochronnych (PSO). Niektóre szczepienia są jednak bardziej istotne dla tych osób, zwłaszcza w zaawansowanym stadium niewydolności nerek. Według PSO oraz międzynarodowych rekomendacji, osoba z przewlekłą chorobą nerek, jeżeli nie występują przeciwwskazania, powinna zaszczepić się przeciw poniższym chorobom.

Szczepienie przeciw:	Szczególne zalecenia
grypie	co roku przed sezonem grypy
pneumokokom	w przypadku dwudawkowego schematu szczepienia konieczna jest dawka przypominająca po 5 latach
WZW typu B	konieczna kontrola poziomu przeciwciał po szczepieniu - mogą być konieczne dawki przypominające
półpaścowi	jeżeli pacjent przeżył pierwotne zakażenie wirusem ospy wietrznej
RSV	dla osób po 60. rok życia
odrze, śwince i różyczce (MMR)	dla osób wcześniej nieszczepionych
ospie wietrznej	dla osób, które nie chorowały i nie były szczepione
błonicy, tężcowi i krztuścowi	pojedyncza dawka przypominająca szczepionki Tdap co 10 lat
COVID-19	zgodnie z aktualnymi zaleceniami

Pogrubiono szczepienia szczególnie ważne dla chorych na PChN.

Warto wiedzieć, że dla niektórych osób z upośledzoną funkcją nerek istnieje **obowiązek szczepień**, który dotyczy szczepień przeciw:

- **WZW typu B** - u osób w zaawansowanej fazie przewlekłej choroby nerek oraz u osób dializowanych
- **pneumokokom** - u osób do ukończenia 19. roku życia z przewlekłą niewydolnością nerek lub ze społem nerczycowym

Szczepienia są dla tych osób bezpłatne.

O szczepienia najlepiej zapytać swojego lekarza rodzinnego. Uzyskamy w ten sposób wyczerpujące informacje na temat szczepień zalecanych, ewentualnych przeciwwskazań oraz odpowiednich schematów szczepień. W razie wystąpienia wskazań do szczepienia lekarz przeprowadzi kwalifikację oraz wystawi receptę na szczepionkę.

4. Szczegółowe zalecenia dotyczące szczepień u pacjentów z PChN

Ze względu na słabszą odpowiedź układu immunologicznego w przebiegu przewlekłej choroby nerek, w przypadku wybranych szczepień konieczna jest modyfikacja schematu szczepienia.

Szczepienie przeciw:	Szczegółne zalecenia
Szczepienie przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	• podwójna dawka szczepionki w rozszerzonym schemacie czterodawkowym - pierwsza dawka, po 1 miesiącu druga dawka, po 2 miesiącach trzecia dawka, po 6 miesiącach czwarta dawka • konieczna kontrola poziomu przeciwciał po szczepieniu • dostępny w Polsce w powyższym schemacie jest jedynie preparat Engerix B
Szczepienie przeciw pneumokokom	• osoby dorosłe z PChN powinny szczepić się jedną dawką szczepionki 13-walentnej (Prevenar 13) oraz jedną dawką szczepionki 23-walentnej (Pneumovax 23) w odstępie przynajmniej 8 tygodni (lub roku - w przypadku osób 65+) - • alternatywnie można zastosować jedną dawkę szczepionki 20-walentnej (Apexxnar) • w przypadku dwudawkowego schematu szczepienia konieczna jest dawka przypominająca po 5 latach

Źródła:

1. Król E, Rutkowski B, Czarniak P, et al. Early detection of chronic kidney disease: results of the PolNef study. Am J Nephrol. 2009;29(3):264-273. doi:10.1159/000158526
2. de Jager DJ, Grootendorst DC, Jager KJ, et al. Cardiovascular and Noncardiovascular Mortality Among Patients Starting Dialysis. JAMA. 2009;302(16):1782-1789. doi:10.1001/jama.2009.1488
3. Levin A, Stevens PE., Bilous R. i wsp. Kidney disease: improving global outcomes (KDIGO) CKD work group. KDIGO 2012 clinical practice guideline for the evaluation and management of chronic kidney disease. Kidney Int. Suppl. 2013; 3: 1-150.
4. CDC Guidelines for Vaccinating Dialysis and Chronic Kidney Disease Patients [<https://www.cdc.gov/vaccines/pubs/downloads/dialysis-guide-2012.pdf>]
5. Interna Szczeklika. Mały podręcznik 2023/2024. wyd. Medycyna Praktyczna
6. Wakcynologia praktyczna; red. Ciechanowski P, Mrozek-Budzym D; wyd. Alfamedica press, 2023
7. Program Szczepień Ochronnych na rok 2024